

Az Isten lelkét meg ne oltsátok.

— Egyházi beszéd. —

I. Thess. V. 19. Az Istennek lelkét magatokban meg ne oltsátok.

Pál apostol az igazi eszményképe a törekvő embernek. Ő hitt a nemes eszmék győzedelmében és azért szólott. Remélt az igazság diadalában és azért szenvedett. Megtanulta a mester példájából, hogy a nemes eszmék olyanok, mint a kovász, mely az egész tésztát áthatja, ezek is átjárják az emberiség eszme és gondolatvilágát. Meggyőződése, nemes lelkesedése, hite, lelke egy magasztos ügy szolgálatába állította. És ő megfelelt, mint egy valódi ember hivatásának s nagy-szerű munkája, nemes lelkesedése, önzetlensége, az az isteni lélek, mely keblét hevítette, apostollá tette, a ki magasztos elhivatása közben verejtékkal, kézimunkával kereste mindennapi kenyerét.

És ő lelkét, magasztos, nemes szellemét, bámulandó életét rányomta műveire, leveleire. Milyen szép és mennyi magasztos gondolat, eszme van a thessaloniki gyülekezethez írott első levélben, a melyet először írt. Ebben a levélben van a szabad vizsgálódók jel-igéje: „Mindeneket megpróbáljatok, a mi jó azt megtartsátok!”

Igaz szeretettel ír a thessalonikabeli gyülekezethez, a melyet három hét alatt alapított, a kik által terjedt el Maczedoniában a Krisztus evangéliuma.

Dicséri buzgóságukat, hogy ők nemcsak meghallgatták az általa hirdetett evangéliumot, hanem *erősek a hitben, gazdagok a szeretetben, kitartók a munkában és szilárdak a reménységben.* De voltak közöttük olyanok is, a kik a gyönyörűségnek, a tétlenségnek, a kapzsiságnak adták át magukat, a kik ingadoztak az új hit megtartásában, a kik az új hit terjedéseért semmit sem tettek, ezeket is inti, buzdítja, bátorítja és lelkesíti, hogy az okosabbak intsék a gyengébbeket, az erősek építsék az erőtlenekeket, becsüljék meg azokat, a kik munkálódnak közöttük, végül hasznos tanácsot ad az összesnek alaplágunkban: az Istennek lelkét magatokban meg ne oltsátok.

A mi célunk, törekvésünk is az, ami a nagy apostolé, a hamisítatlan keresztény eszmék terjesztése, hogy ez eszmék hatása alatt legyen erősebb a hit az emberekben, a jó ügy győzedelmében, az igazság diadalában, legyen önzetlenebb a szeretet az ember iránt, a ki testvérünk, ha tudatlan, ha koldus, ha nyomorult, ha elhagyatott is, és legyünk kitartók a munkában, hogy a kitartó munkásság által kifejtsük a bennünk levő isteni erőt, az értelmet, hogy így hasznára legyünk az egyháznak, a nemzetnek.

És ha gyülekezeteinket tágabb értelemben véve a keresztény társadalmat vizsgáljuk, vajjon azokban nincsenek-e tétlenek, restek, nincsenek-e kapzsiak, nincsenek-e olyanok, a kiknél nem a szent eszmék felvirágoztatása, a művelődés, a felvilágosodás terjesztése, hanem a minden nemes érzelmeket elfojtó önérdék a mozgató erő és nincsenek-e számosan, a kik nem a nemes munkában, az önzetlen szeretetben, a nemzet, az egyház felvirágoztatásában találják örömiüket, hanem az élvezetben? És aztán az embereket vajjon a meggyőződés vezeti-e mindig az elvek, a nemes eszmék melletti küzdelemben, vajjon az emberiség nagy tömege még nem mindig a mások szemével lát-e, és nem a mások fejével gondolkozik-e? Hányan követik egyéni hitüket és hányan maradnak abban az egyházban, a melynek tanait nem hiszik, nem értik? Vajjon hallgatnak-e az emberek arra a belső szózatra, a mi az Isten szava az emberben? Vajjon ébren van-e mindig a legnagyobb erő az emberi kebelben vagy alszik egy egész életen keresztül; vajjon lángol-e mindenkiben az a nemes tűz, a miről az apostol oly szépen mondja: „az Istennek lelkét magatokban meg ne oltjátok!” Fájdalom, be kell vallanunk, hogy nekünk, korunknak is szól a nagy apostol intése.

Az Istennek lelkét magatokban meg ne oltjátok. De kérditek mit értünk *lélek alatt* s vajjon *miben nyilvánul a lélek lángolása*.

Mindama felfogások között, a melyet az emberről alkottak a különböző idők nagy gondolkozói, bölcs szellemei, egy sem szebb, mint a héber monda, mely szerént az emberbe isteni szellem van lehelve. Ennek hasonmása a keresztény felfogás, hogy az ember Isten gyermeke.

Korunkban bizonyos irány kezd uralkodóvá válni, mely tagadja ezt a felfogást és a lelket, az emberben levő isteni erőt az anyag működésének tartja.

Az emberiség ama részének, a ki szeretet gondolkozni, vizsgálódni, el kell ismernie, hogy van valami az emberben, a mit a világ összes bölcse sem tudna megmagyarázni Vajjon csodálatosabb-e az ég

számtalan csillagaival, mint az, hogy van az emberben valami, a mi egy pillanatra száz dologra gondol, mely az egész testemmel azt teszi, a mit ő akar? Vajjon nem csodálatosabb-e az a világ, mely belsőkben szétterjed, mint az, a melynek szépségeit látjuk s benne gyönyörködünk? És ki merné tagadni, hogy belsőkben nincs egy csodálatra méltó világ? Ki tudná ezt a világot úgy lefesteni, lerajzolni, mint a milyen az valósággal? A legnagyobb költők, művészek is csak az ihletés perczeiben tárnak fel egy-egy jelenetet belőle s az is minő nagyszerű.

Mi embertársainkat megítéljük szavaikból, tetteikből, cselekedeteikből, de azt a forrást, a mi őket a tett elkövetésére indította, sohasam fogjuk megismerni.

Vajjon melyik bölcs tudná megfejtetni azokat a dolgokat, melyek az ember belső világában véghez mennek? S nem itt folynak-e le az emberi élet legbámulatosabb cselekedetei? Vajjon nem az ember belsejében van-e a forrása a szabadakaratból véghez vitt erénynek, az önfeláldozásnak? Nem innen meritik-e a vértanuk lelkesedésüket s fékezhetetlen bátorságukat, a költők, művészek ihletéseiket?

Nem itt keletkezik-e az erkölcsi törvény, nem innen hangzik-e a kötelesség parancsszava? Nem ez-e a tiszta forrása az önzetlen munkásságnak, nem innen meríti-e lelkesedését az apostol a terhes munkára? A valódi tudós, tanító, próféta lelkesedésének nem ez e a tűzhelye és a kik az emberiség haladása zászlóját kezükben lobogtatják nem innen vették-e az erőt, a kitartó, nehéz küzdelemhez; innen az ember belvilágából, lelkéből származnak az élet cselekedetei; itt van az a szent tűz, a mely hevit, lelkesít a szent munkára; itt van az az erő, a mi szembe mer állani egy világgal és legyőzi ezt a világot, bizva Istenében, önmagában, ügye igazságában.

És a nagy apostolnak igaza volt, mikor így irt a thessalonikabeli gyülekezethez: az Istennek lelkét magatokban meg ne oltsátok!

A keresztény vallás alapítójának az volt a célja, hogy meggyőzze az embereket arról, hogy bennük van az Isten országa, hogy az emberben van valami magasztos, becsülésre méltó, a lélek és ez a lélek a legdrágább, hisz maga a legfőbb lény az Isten is az.

Az emberek mindig anyagi világban éltek, ma is abban élünk, anyag ételünk, italunk, ruházatunk, házunk, anyag az, a mivel munkásságunk, fáradságunk jutalmazva van. Anyag ez a föld is, a melyen születünk, könnyezünk, sirunk és örvendünk. Az anyagot a művész, a teremtő remeke sem nélkülözheti. Szükséges a festőnek a vászon, az ecset, a festék, hogy a képzeletében megteremtett nagyszerű művet tudomására hozza a bámulò világnak.

Nem csoda, ha az ember az anyagon nem tud felül emelkedni. Igazi mély értelem, bölcs szív és nagy lélek, sok tanulás, még több elmélyedés, vizsgálódás kell ahhoz, hogy az emberi értelem belásson a dolgok mélyére! S az emberek szeretik a felületességet, restek a gondolkozásra a mint látjuk, hogy anyagi világban élünk, s mindenki az anyagiak után fut-fárad, elhiszik azt is, hogy a lélek az anyag működése.

Ha az anyag működése volna a lélek, akkor a természet törvénye szerint a beteg, az erőtlen testben gyengén működnék, de nincs-e elég példa, hogy beteges testben volt gyakran a legnagyobb lelki-erő, hősi bátorság, törhetetlen akaratőr, jellemzilárdság és önfeláldozás?

Ha az anyag működése volna a lélek, akkor a test elporlásával a lélek, a szellem, mely a testben lakott, lángolt, megszűnnék működni. Oh akkor a test elpusztításával ki lehetne pusztítani azt a nemes szellemet, azt a szép eszmét, a melyet a testben levő nemes lélek hintett el földi életében.

De nem azt tapasztaljuk-e, hogy az Idvezítők, a megváltók elvérzenek, de az a nemes szellem, a miért éheztek, fáztak, szenvedtek vagy elvérzettek, még inkább terjed az ő haláluk után. A hős elbukik, de az eszmének élnie kell. A hős elbukása, az eszme biztos győzedelme.

Vegyük hozzá ai, hogy a legnagyobb, a legszebb, a legmagasztosabb tettek, a mit véghez viszuek az emberek a földi életben nem anyagi haszonért, hanem valami szent, magasztos célért történnek!

Vajjon az édes anya önfeláldozó szeretete, a nagy jóltevők adományai és önzetlen munkája annyi nemes kebelnek anyagi haszonért történik-e? Lehetne-e pénzen szerezni önfeláldozó anyai szeretetet, igazi hőst, s lehetne-e pénzért teremteni egy apostolt, egy vértanút, vagy megváltót? Nem ai! Az emberi élet legszebb tetteit nem pénzért vitték véghez s az igazi nemes lélek ma sem anyagi haszonért hat, alkot, gyarapít, hanem azért, mert nemes lelke lelkesíti és ő tesz jutalom nélkül, munkál sirva, alkot könnyezve, gyarapít ha félreértik, félreismerik, mert érzi, hogy az ő tettének nem lehet anyagi jutalma, hanem lelki, szellemi; ő tesz, ha el nem ismerik is és elvérzik, ha kell, csak hogy az eszme a miért élt, küzdött, ne vesszen semmiségbe.

Ez az Istennek lelke az emberben s erről mondotta a nagy apostol, hogy az Istennek lelkét magatokban meg ne oltsaók!

De kérditek, hogy el lehet-e oltani a nemes lelkesedést, a mi az Isten lelke az emberben?

Igen sok emberben fel sem gyul soha az a szent lelkesedés, az emberiség nagy részében alszik egész életen keresztül az isteni lélek.

A vallásoknak éppen az a célja, törekvése, hogy az embereket álmukból felébreszse, hogy ne engedjék kialudni a keblükben levő isteni lángot, a lelkesedést a szép, nemes, az igaz-ügy iránt.

Érzed; tudod, hogy egyházadat, vallásodat az ősök nemes lelkesedése teremtette meg és tartotta fenn, a dicső példák emlékein lelked gyönyörrel elmereng. Bámulod, csodálsz őket s az mindenestre becsülésre méltó jellemvonásod, de ha egyházad, vallásod áldozatra hív, nem követed a dicsők példáját, s észre sem veszed, hogy az önzés miként oltja meg benned azt a szent tüzet, az Isten lelkét!

Szövetkezel a jókkal, az igazakkal, hogy diadalt szerezz a jognak, a szabadságnak, az igaz eszmének s hogy előbbre vidd a felvilágosodás zászlaját. De alig léptél oda, már is ingadozol, néhány önző lélek, kiktől családod jólléte függ, másképpen gondolkodik és te habozol, végre kimaradsz a nemes lelkek seregéből s észre sem veszed, hogy a kishitűség kioltá szivedből a szent tüzet, az Isten lelkét!

És aztán hányan dobják magukat az élvezet karjaiba, a mi eloltja keblükből a nemes lelkesedést a szent, a magasztos ügy iránt.

~~Akarjátok-e keresztények, hogy~~ az Isten lelke ki ne aludjék kebletekben? Akkor Pál apostol intését, a melyet a thessalonikabeli gyülekezethez intézett, el ne feledjétek! Legyetek erősek a hitben, gazdagok a szeretetben, kitartók, a munkásságban és szilárdak a reménységben! Ezekben áll a lélek lángolása, élete!

Legyetek erősek a hitben, hogy azt a hitet, a jó ügy győzedelmében való hitet meg ne rendítse sem az emberek félreértése, irigysége, önzése, ridegsége, mert van az emberi elismerésnél felemelőbb, magasztosabb, öntudatod tisztasága, lelkedben annak az égi hangnak sugallata: „Ne félj! Én veled vagyok és nem hagylak el tégedet!”

Legyetek kitartók a munkában!

Nagy és nemes tettek véghez vitelére a magunk, egyházunk boldoggá tételére, felvirágoztatására ne várjunk külső erőt, segédelmet, hanem mint a naphól sugárzik a fény, a földből buzog a forrás, saját lelkünkől vegyük a lelkesítést a mi buzgóságunk, áldozatkészségünk, a magunk munkássága, jó akarata virágoztassa fel egyházunkat, vallásunkat! Csak az áll szilárdan, a ki önmagára támasz-

codik, önmagában bizik! Ez a legnagyobb erő, ez teremtette meg a kereszténységet s a kereszténységben a mi vallásunkat, erős a hitem és meggyőződése, hogy csak is a mi lelkesedésünk, buzgóságunk, áldozatkészségünk fejlesztheti, gyarapíthatja. Ezt a lelket, az Istennek lelkét magatokban meg ne oltásátok!

Legyetek gazdagok a szeretetben. Az Isten lélek, az Isten szeretet. Az emberi lélek az istenség ajándéka.

Mi megbántjuk a teremtőt, az Istent, mert vétkezünk, de ő mégis szeret, elhalmoz testi, lelki javaival; mi gyűlöljük embertársainkat, de ő folytonosan eláraszt jótéteményeivel.

Szeressünk mi is mindenkit, mint a jó Isten, ha nyomorult, ha koldus, ha tudatlan, ha elhagyatott. Tegyük meg mindent, hogy a nyomor, a tudatlanság, az erkölcstelenség sötét fellege oszadjék a földről és ragyogjon a szeretet fénylő napja.

A mi előttünk kedves, családunk, egyházunk, hazánk, nemzetünk, annak felvirágoztatásáért mi áldozunk. Mint a szülő mindent megtesz gyermekeért, úgy mi is lángoljunk azért, a mi szívünknek, lelkünknek kedves.

Csak az, a ki önzetlenül lelkesül, az érhet el szép sikert. Állítsatok nemes lelkesedésű embert egy elhagyatott ügy élére és a szent ügy felvirágozik, a nemes eszme diadalt arat.

Igazi lelkesedés legyen mindnyájunkban és az egyház, a melynek szolgálatában állunk, felvirágozik, halad, gyarapodik, a család jólétnek örvend, a társadalomba beköltözik a szeretet és az elmék azt hiszik, a mit meg is értenek, át is érzene! Csak ne feledjük az apostol intését és zengjen fülünkbe szüntelen ez az isteni szózat: „Az Istennek lelkét magatokban meg ne oltásátok!” Ámen.

DÉZSI MIHÁLY.

A hit virágai.

— Imák a nők számára. —

IX.

Hozzád vágy az én lelkem én Istenem! Abban van az én szívemnek minden öröme, ha téged imádkhatlak, ha elrebeghetem egyszerű imámat.

Oly nyugtalan addig lelkem, oly tehetetlennek, oly erőtelennek érzem magamat, míg hozzád nem esedezem, -- míg érzéseim és gondolataim fohászban nem olvadoznak, — de mihelyt az ima felbuzog keblem szentélyéből, mihelyt hitem ajkaival illehetem áldó kezedet: szent béke száll szívembe s az élet és a világ szép és kedves lesz előttem. Mint a jótékony harmat az eltikkadt mezőknek, oly üdítő gyermeki imám erőtelen voltomnak.

Az élet útjai oly sikamlósak; a bűn ezer alakban kísért; a gonoszság, roszakarat és a rágalom, mind meg annyi undok kígyók fulánkjaikkal felém sziszegnek; a lét küzdelmei kétségbe ejtenek; — a láthatár elborul, gyászt ölt magára, s én, mint egy tehetetlen gyermek a sötét éjszakában: borzalommal érzem egyedülvalóságomat. De imám szavára fölragyog hitem csillaga! s kegyelmed Uram, — kézen fog, megbátorít, vezérel és gondviselésed a hit, remény és szeretet érzéseiben kiegyenlíti méltatlan érzéseimet; begyógyítja a keblemen ütött sebeket.

Ha te velem vagy Uram: semmisse árthat nekem! Ha te gyámolitsz: semmisse nehéz!

Oh légy velem, én mennyei édes Atyám, míg földi-létem napjai tartanak. Bátoríts jelenléteddel. Erősíts kegyelmeddel. Oltalmaz meg gondviseléseddel.

Neved dicsőségét hordozom én az én ajkaimon! Benned van az én bizodalmam. Benned van az én erőm és dicsekedésem. Hozzád inádkozom én éjjel és nappal. Hallgassd meg az én fohászaimat, — vedd kegyeidbe az én könyörgésemet.